

РОЛЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У РАЦІОНАЛЬНОМУ ВИКОРИСТАННІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Толочко В. М., Музика Т. Ф., Артюх Т. О., Зарічкова М. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Кафедра управління та економіки фармації

uef-ipksf@ nuph.edu.ua

Вступ. Фармацевтична інформація є важливою для фармацевтичного забезпечення як пацієнтів, так і медичних та фармацевтичних працівників. Вона несе в собі законодавчий супровід обігу лікарських засобів (ЛЗ) і забезпечення раціонального, ефективного та безпечного їх використання. В умовах реформування системи охорони здоров'я, частих змін законодавчого супроводу обігу ЛЗ, як ніколи, необхідним є надання фармацевтичної інформації.

Методи дослідження. В ході досліджень були використані аналітичний, порівняльний аналіз і кабінетні дослідження.

Результати дослідження. Згідно з Етичним кодексом фармацевтичного працівника, який містить розділ, присвячений фармацевтичній інформації, саме спеціаліст фармації накопичує, аналізує, зберігає та надає фармацевтичну інформацію.

Фактично споживачами фармацевтичної інформації є всі учасники фармацевтичного ринку, але основою є ланцюжок «лікар-пацієнт-провізор (фармацевт)», тобто регуляторами призначення і реалізації ЛЗ є фахівці охорони здоров'я, а споживачами фармацевтичної продукції є населення. Зрозуміло, що однією з найважливіших умов раціонального використання ЛЗ є забезпечення всіх учасників цього ринку повною, достовірною, об'єктивною інформацією про ЛЗ та іншу фармацевтичну продукцію. Тобто, фармацевтична інформація має дві складові: для спеціалістів і споживачів.

Спеціалісти охорони здоров'я можуть отримати фармацевтичну інформацію, насамперед, із джерел, регламентованих державою, це:

1. Національний перелік основних лікарських засобів (НПОЛЗ). Світовий досвід системи охорони здоров'я свідчить, що найбільш ефективним способом використання бюджетних ресурсів, які виділяються на фармакотерапію, є раціональне застосування ЛЗ. Зазначена глобальна проблема має суттєву інформаційну складову. Тому, ще в середині 70-х років ХХ ст. ВООЗ почала розробку Концепції основних ЛЗ. На сьогодні близько 160 країн-членів ВООЗ мають НПОЛЗ – список ЛЗ, які забезпечують мінімальні потреби базової системи охорони здоров'я, до якого занесені найбільш ефективні, безпечні та найменш ви-

тратні ліки, що призначені для лікування пріоритетних для певної країни патологічних станів.

В Україні в 2009 р. затверджено НПОЛЗ, до якого входять ЛЗ за міжнародними непатентованими назвами. Цей перелік гармонізовано зі зразковим переліком основних засобів ВООЗ. Він є гнучким, оновлюється періодично для адаптації до реєстрації ЛЗ та їх використання.

2. Державні формуляри. Система охорони здоров'я розвинутих країн світу передбачає створення формулярної системи, основний принцип якої – використання ЛЗ з доведеною ефективністю. Ця система забезпечується відповідними формулярами, в яких чітко визначаються ефективні, безпечні та економічно доцільні ЛЗ, що постійно використовуються в медичній практиці. Формуляр надає багатоаспектне інформаційне забезпечення раціонального використання ЛЗ: показання, протипоказання, побічна дія та ускладнення при застосуванні тощо, а в інформаційному плані пов'язаний зі стандартами діагностики і лікування. На сьогодні сформовано Державний формуляр ЛЗ, перший випуск якого було затверджено у 2009 році.

3. Ще одним важливим джерелом інформації для спеціалістів фармації є Державна фармакопея України. Фармакопея є документом законодавчого характеру і містить перелік ЛЗ, що рекомендовані до застосування, з описом їхніх властивостей, методик якісного і кількісного визначення, правил зберігання, а також викладення загальних методів аналізу ЛЗ, відповідної апаратури тощо.

4. Також необхідним джерелом для діяльності спеціалістів фармації є протоколи провізора (фармацевта), які затверджені наказом МОЗ України № 158 від 22.02.2010 р. і призначені для інформаційного забезпечення відпуску безрецептурних ЛЗ при зверненні пацієнта без рецепта.

5. Додатковими джерелами фармацевтичної інформації можуть бути: паперові носії інформації, електронні носії інформації, знання та фаховий досвід медичних і фармацевтичних спеціалістів, медичних і фармацевтичних представників компаній виробників ЛЗ тощо.

Споживачі ЛЗ отримують фармацевтичну інформацію від спеціалістів охорони здоров'я, листків-вкладишів та інших носіїв інформації, зокрема паперові, електронні.

Висновки. Таким чином, при наданні фармацевтичної інформації спеціалістами фармації використовуються усі джерела державного значення та допоміжні джерела. Це сприяє ефективності сприймання фармацевтичної інформації, від якої напряму залежить раціональне використання ЛЗ спеціалістами і споживачами.